

Nuorisoseurat

Suomen Nuorisoseurat ry

Toimintakertomus 2016

Sisältö:

Johdanto

1. Kulttuuri-, harrastus- ja kansainvälinen toiminta
2. Järjestötoiminta
3. Vaikuttaminen ja viestintä
4. Hallinto ja talous
5. Liiton ylläpitämien aluetoimistojen toimintasuunnitelmat
6. Liitteet

Johdanto

Suomen Nuorisoseurat ry:n vuosisuunnittelua ohjaa Nuorisoseurat 2020 –strategia sekä Tampereen nuorisoseurakokouksen hyväksymä kolmivuotishjelma Yhdessä - Kasvua, kasvatusta ja kansalaistoimintaa.

Toiminnan painopisteet vuonna 2016:

- Koulutamme, rekrytoimme ja pidämme huolta ohjaajista
- Kehitämme uusia toimintamalleja ja ylläpidämme vanhoja
- Tuemme, koulutamme, palkitsemme ja kannustamme vapaaehtoistoimijoita
- Luomme malleja seuratoiminnan kehittämiseen erilaisiin toimintaympäristöihin
- Kerromme toiminnastamme mahdollisimman monelle uudelle ihmiselle
- Viestimme tehokkaasti ja yhteneväisesti eri kanavia käyttäen

Toiminta on toteutunut pääosin suunnitellusti. Vuoden 2016 alussa toimintaan vaikutti Lapin Nuorison Liiton konkurssi. Konkurssi johtui kavalluksesta, jonka tutkinta on vielä tätä kertomusta kirjoitettaessa kesken. Liitto perusti Lappiin aluetoimiston, jonka työntekijöiksi keskusseuran työntekijät siirtyivät konkurssin jälkeen. Samalla liitto otti hoitaakseen Lapin Nuorison Liiton kaiken toiminnan.

Suomen Nuorisoseurat ry – kolmivuotisohjelma vuosille 2016-2018

Yhdessä – Kasvua, kasvatusta ja kansalaistoimintaa

Nuorisoseuratoiminnan juuret ovat syvällä suomalaisessa kansalaisyhteiskunnassa. Jokainen seura on oma ainutlaatuinen yhteisönsä ja osa nuorisoseurojen verkostoa. Vaikka nuorisoseuratoiminnalla on pitkä historia, saa se silti nykypäivänä uusia muotoja ja uudenlaisia tapoja toimia.

Kolmivuotisohjelma 2016-2018 ”Yhdessä - Kasvua, kasvatusta ja kansalaistoimintaa” nostaa esille kriittiset kärjet seuraavalle kolmelle vuodelle. Laadukas kasvatustoiminta- ja ohjaajat, kansalaistoiminta- ja toimijat sekä viestintä ovat toimintamme elinehto, jotta nuorisoseuratoiminta tavoittaa harrastajat myös jatkossa.

Kasvatustoiminta ja ohjaajat

Tavoite:

Nuorisoseurojen harrastustoiminta on laadukasta, tasa-arvoista ja tavoittaa uusia harrastajia

Toimenpiteet:

1. Koulutamme, rekrytoimme ja pidämme huolta ohjaajista
2. Kehitämme uusia toimintamalleja ja ylläpidämme vanhoja
3. Toimintamme on monipuolista maantieteellisesti, iällisesti ja se kattaa useita harrastusaloja
4. Teemme yhteistyötä oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa
5. Järjestämme seurojen harrastustoimintaa tukevia laadukkaita tapahtumia

Kansalaistoiminta ja toimijat

Tavoite:

Nuorisoseura on haluttu vapaaehtoistoiminnan paikka

Toimenpiteet:

1. Tuemme, koulutamme, palkitsemme ja kannustamme vapaaehtoistoimijoita
2. Luomme malleja seuratoiminnan kehittämiseen erilaisiin toimintaympäristöihin
3. Kehitämme vapaaehtoistoimijoiden rekrytointimenetelmiä
4. Huolehdimme vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytyksistä
5. Kehitämme seurantaloja yhteisiksi kansalaisareenoiksi

Viestinnän kautta kasvuun

Tavoite:

Tiedostamme oman toimintamme merkityksen ja arvon sekä kerromme sen myös muille.

Toimenpiteet:

1. Kerromme toiminnastamme mahdollisimman monelle uudelle ihmiselle
2. Viestimme tehokkaasti ja yhteneväisesti eri kanavia käyttäen
3. Koulutamme toimijoita viestintätaidoissa
4. Luomme malleja ja pohjia viestinnän käyttöön
5. Näymme upeasti ulospäin organisaation eri tasolla

1. Kulttuuri-, harrastus- ja kansainvälinen toiminta

Nuorisoseuratoiminnan perustan muodostaa seuratasolla tehtävä lasten ja nuorten kulttuurinen kerho- ja harrastustoiminta sekä eri sukupolvia yhdistävä toiminta ja oman asuinalueen kehittäminen. Liitto tukee seuroissa tehtävää monipuolista toimintaa ohjaajahuollon ja ohjaajakoulutuksen, tapahtumien ja viestinnän avulla sekä tuottamalla aineistoja ja luomalla uusia toimintamalleja.

Toimintaa toteutetaan ja kehitetään verkostomaisen toimintamallin avulla, jossa keskeisessä asemassa ovat toimivat osaamisverkostot, joiden toimintaa koordinoivat tanssin, teatterin, lastenkulttuurin ja tapahtumien osaamiskeskukset. Osaamiskeskukset tekevät kiinteää yhteistyötä keskenään ja tavoitteena on kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön laaja-alainen kehittäminen.

Liiton ylläpitämien aluetoimistojen tehtävänä on kehittää maakunnissa tehtävää kulttuurista lapsi- ja nuorisotyötä ja toimia alueen nuorisoseurojen tukena sekä yhteistyön koordinoijana. Vuoden alussa Satakunnassa aloitti uusi aluetoimisto ja Lappiin perustettiin aluetoimisto 28.4.2016. Aluetoimistojen toimintakertomukset ovat erillisenä liitteenä.

1.1 Harrastustoiminta

Harrastustoiminta nuorisoseuroissa on monipuolista ja osallistujalähtöistä. Toimintaa ohjaa nuorisoseurojen toiminta-ajatus, arvot ja kasvatusnäkemys. Harrastustoiminnan tueksi kehitetään ohjaajakoulutusta ja huoltoa, tuotetaan aineistoja sekä järjestetään valtakunnallisia alueellisia ja kansainvälisiä tapahtumia. Liiton aluetoimistot järjestävät paikallisesti koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, young art –kerhotoimintaa sekä Luova lava lapsille -toimintaa.

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
Järjestetään lapsille Luova lava -mallin mukaisia monitaideleirejä. Liitto tukee johdetusti toimintaa jo käynnistyneillä alueilla ja auttaa järjestämään uusia leirejä.	Leirejä järjestetään kaikilla alueilla. Tavoitteena järjestää 60 leiriä, joille osallistuu 900 lasta.	Leirejä toteutui 38, leiriläisiä 523, ohjaajia 85. Loppuvuodesta aloitettiin uusien materiaalien tekeminen.
Kehitetään Young art -toimintaa suhteessa taiteen perusopetukseen. Tuetaan ryhmien toimintaa aktiivisella yhteydenpidolla ohjaajiin.	Toimivien ryhmien vahvistaminen ja uusien perustaminen.	Tuettiin olemassa olevia ryhmiä, seurattiin taiteen perusopetuksen uudistamista, joka jatkuu vielä vuodelle 2017.
johdetusti improliigojen käynnistymistä eri puolilla maata.	Aloitetaan improliigat kolmella uudella alueella.	Improliigat käynnistettiin Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan alueilla. Valmisteltiin seuraavalle vuodelle Satakuntaan ja Pohjois-Savo.
Tempoa tenaviin -toimintaa kehitetään lisäämällä kouluttajien määrää sekä tuottamalla uusi materiaalipaketti.	Toiminnan laajentaminen uusille paikkakunnille.	Toimintaa järjesti 11 seuraa eri puolilla maata. Luotiin uusi koulutusmalli aiemmin vanhempi-lapsi ryhmiä ohjanneille tai muuten riittävän pedagogisen osaamisen

<p>Tuotemerkin käyttöönottoa helpotetaan järjestämällä lisäkoulutusta vanhempi-lapsi -toimintaa aiemmin ohjanneille henkilöille.</p> <p>Mallinnetaan nuorisoseurojen lakisääteinen iltapäivätoiminta ja tuotetaan toimintaan soveltuvaa aineistoa. Iltapäivätoimijoiden tapaamiset järjestetään keväällä ja syksyllä.</p> <p>Matalan kynnyksen kerhotoiminnan tueksi luodaan materiaalipaketit kevät- ja syyskausille. Sisällön tuotannossa hyödynnetään järjestön iltapäivätoiminnasta kertynyttä kokemusta.</p> <p>Tuotetaan tarpeen mukaan muuta materiaalia kerhotoimintaan ja tiedotetaan aktiivisesti olemassa olevasta materiaalista.</p> <p>Tuotetaan aineistoa tanssitoiminnan tueksi vapaasti ladattavaan muotoon internettiin Nuorisoseurojen sivulle, Ns ohjaajien facebook-ryhmään ja Tanssin riemua -sivustolle.</p> <p>Uudistamme taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman kansantanssille.</p> <p>Erytisryhmien kerhotoiminnan tueksi tuotetaan opas osana Mikkelin Ammattikorkeakoulun kanssa toteutettavaa Erytisnuoret ja digiajan osallisuus-hanketta.</p> <p>Järjestetään teatteritoimijoiden alueelliset tapaamiset yhteistyössä</p>	<p>Uuden materiaalipaketin valmistaminen.</p> <p>Iltapäivätoiminnan yhdenmukaistaminen. Kaikki järjestön iltapäivätoimijat osallistuvat tapaamisiin.</p> <p>Aineistojen julkaiseminen elokuussa ja joulukuussa</p> <p>Kerho- ja harrastustoiminnan tukeminen.</p> <p>Kansantanssin harrastustoiminnan tukeminen.</p> <p>Aineiston julkaiseminen ja levittäminen</p>	<p>hankkineille. Uuden materiaalipaketin valmistamista siirrettiin.</p> <p>Iltapäivätoiminnan ohjaajatapaamiseen 15.1. Oulussa osallistui 13 henkilöä eri puolilta Suomea. Iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille järjestettiin piirustuskilpailu.</p> <p>Kerhoaineistot julkaistiin syyskuussa ja 2017 tammikuussa. Materiaalit tuotettiin tukemaan Luova lava lapselle –toimintaa.</p> <p>Uutiskirjeissä on esitelty harrastus- ja kerhotoimintaan sopivia aineistoja ym. materiaaleja.</p> <p>Vuoden 2017 Voltti-tapahtumaa varten tuotettiin tanssin yhteisohjelmat neljälle eri taitotasolle. Ohjelmat olivat syyskuusta alkaen ladattavissa kansantanssijoita palvelevilla sivustoilla.</p> <p>Harrastajia kannustettiin jakamaan toimintavinkkejä ohjaajien facebook ryhmässä. Käynnistettiin kouluikäisille suunnatun tanssimateriaalin valmistaminen.</p> <p>Taiteen perusopetukseen liittyvän kansantanssin opetussuunnitelman uudistaminen käynnistettiin.</p> <p>Oppaan kokoaminen aloitettiin, viimeistely ja julkaiseminen tapahtuvat keväällä 2017</p> <p>Alue- ja piirijärjestöt järjestivät tapaamisia alueen tarpeiden mukaisella ohjelmalla.</p>
---	---	--

<p>aletoimistojen ja keskusseurojen kanssa.</p> <p>Järjestetään teatteriagenttien tapaamiset, joissa luodaan suuntaviivat järjestön teatteritoiminnalle</p> <p>Järjestetään alueelliset tanssitoimijoiden tapaamiset yhdessä aluetoimistojen ja keskusseurojen kanssa.</p> <p>Järjestetään tanssitoimijoiden valtakunnallinen tapaaminen Kansantanssin kääntöpiiri, jossa käsitellään alueellisista tapaamisista nostettuja tärkeitä ja ajankohtaisiksi koettuja aiheita ja määritellään tulevan vuoden tanssitoiminnan kehitystyön painotuspisteet.</p> <p>Liitto edesauttaa toiminnallaan maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamista tarjoamalla toimintamahdollisuuksia sekä kehittämällä oman toimintansa sisältöjä.</p>	<p>Kaikilla alueilla tapaaminen, johon liiton työntekijä osallistuu.</p> <p>Agentit kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa järjestön tapahtumien yhteydessä. Syksyn tapaaminen yhdessä kansantanssin kääntöpiirin kanssa.</p> <p>Kaikilla alueilla tapaamiset, joihin osallistuu myös liiton työntekijä.</p> <p>Tavoitteena saada osallistujiksi 30 kansantanssin toimijaa eri puolilta Suomea keskustelemaan tulevista toiminnoista.</p> <p>Järjestön kaikilla tasoilla toimintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa maahanmuuttajat otetaan huomioon.</p>	<p>Liiton työntekijä osallistui tapaamisiin mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Teatteriagentit kokoontuivat Kankaanpäässä Ramppikuumeen yhteydessä sekä Kääntöpiirillä. Tapaamisten ydin oli tapahtumien tukeminen ja kehittäminen.</p> <p>Tanssitoimijoiden tapaamisia järjestettiin kuudella eri paikkakunnalla kevään 2016 aikana.</p> <p>Kansantanssin kääntöpiiri järjestettiin 2.-3.9. Tampereella. Käsiteltävinä asioina olivat tapahtumien ja vuosiohjelmien kehittäminen sekä tanssille asetetut kolmivuotistavoitteet.</p> <p>Toteutus suunnitelman mukaan. Etelä-Pohjanmaan piirijärjestö ja Pohjois-Karjalan aluetoimisto käynnistivät erityisavustuksilla hankkeet nuorisoseuratoiminnan kehittämiseksi uusille kohderyhmille.</p>
---	--	--

1.2 Koulutus ja ohjaajahuolto

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma:
<p>Liiton sekä aluetoimistojen ja keskusseurojen järjestämiä koulutuksia koordinoidaan keskitetysti.</p> <p>KNoppi-perusohjaajakoulutus toteutetaan jokaisessa maakunnassa, jossa on työntekijä.</p>	<p>Järjestö tarjoaa ohjaajakoulutusta eri puolilla maata. Ajantasainen viestintä uutiskirjeissä ja verkkosivuilla.</p> <p>Järjestön kaikki ohjaajat käyvät KNoppi-koulutuksen.</p>	<p>Koulutusten koordinoitua tehtiin lastenkulttuurin, tanssin ja teatterin osaamiskeskustapaamisissa. Koulutuksista kerrottiin uutiskirjeissä.</p> <p>KNoppi koulutuksia järjestettiin Uudenmaan, Etelä-Hämeen, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen alueella. Kurssilaisia oli yhteensä 43 henkilöä.</p> <p>KNoppi Pro koulutuksia järjestettiin Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Uudenmaan alueella. Osallistujia 38.</p> <p>Lisäksi Pohjois-Karjalassa järjestettiin KNoppi-kouluttajakoulutus yhteistyössä Niittylahden opiston kanssa. Kurssilaisia oli yhteensä 8.</p>
<p>Tempoa Tenaviin -koulutusta uudistetaan siten, että tuotemerkin käyttöoikeuden voi saada laadukkaalle vanhempi-lapsi -musiikkiliikuntatoiminnalle lisäkoulutuksella. Lisäksi järjestetään täydennys- ja virikekoulutusta tarpeen mukaan.</p>	<p>Toimintamallin levittäminen ja ohjaajien jatkokouluttaminen.</p>	<p>Lappeenrannassa ja Lahdessa järjestettyihin lisäkoulutuksiin osallistui 17 henkilöä. Vuoden aikana ei järjestetty täydennyskoulutusta.</p>
<p>Ohjaajien olohuone -mallin toimivien toimintatapojen välittäminen aluetoimistoille, keskusseuroille ja seuroille.</p>	<p>Jokaisella alueella järjestetään vähintään yksi ohjaajien olohuone. Hyvät mallit toiminnan järjestämiseksi välitetään kaikkien alueiden tietoon.</p>	<p>Ohjaajien olohuone -mallia on toteutettu suunnitellusti alueilla. Keski-Suomessa on pilotoitu kuukausittaisia tapaamisia. Ohjaajien työn tukemiseksi on tuotettu erilaisia toimintaa ja lasten ja nuorten osallisuutta edistävää materiaaleja.</p>
<p>Liiton verkkosivu-uudistuksen yhteydessä uudistetaan ohjaajasivut. Kartoitetaan samalla mahdollisuus ohjaajapankin perustamiseksi.</p>	<p>Ohjaajia palveleva kokonaisuus, mittarina sivulatausten määrä</p>	<p>Toteutus suunnitelman mukaisesti.</p>

<p>Vuoden aikana koostetaan kaksi ohjaajakirjettä. Kirjeet tuotetaan sekä sähköiseksi uutiskirjeeksi että postitettavaan muotoon.</p> <p>Julkaistaan Nuorisoseuralehden joka numerossa ohjaajasivu.</p> <p>Liitto järjestää teatterikoulutuksia tarpeen mukaan. Kehitetään yhteistyötä ja koulutusten koordinoitua Harrastajateatteriliiton ja Kansalaisfoorumien kanssa.</p> <p>Järjestetään monipuolisia tanssikoulutuksia erilaisiin tarpeisiin niin kansantanssin ohjaajille, harrastajille kuin muillekin kansantanssista kiinnostuneille.</p> <p>Kansantanssin ohjaajakoulutuksen perusopinnot</p> <p>Kansantanssin ohjaajakoulutuksen lisäopinnot: Koreografinen työskentely</p> <p>DÄÄNS - tanssileiri nuorille kansantanssin harrastajille</p> <p>Kansantanssin ohjaajakoulutuksen lisäopinnot: Kansantanssia erityisryhmille</p> <p>Kansantanssin ohjaajakoulutuksen lisäopinnot: Kansanomaiset paritanssit</p>	<p>Lähetetyt kirjeet</p> <p>Ohjaajien työn tukeminen</p> <p>Hyvä yhteistyö koulutusten järjestämiseksi SHTL:n ja SKAFin kanssa. Ajantasainen viestintä uutiskirjeissä ja verkkosivuilla.</p> <p>Kansantanssin harrastustoiminnan tukeminen.</p> <p>Koulutukseen osallistuu 10-20 nuorta kansantanssin harrastajaa.</p> <p>Koulutukseen osallistuu 20 kansantanssi-ohjaajaa.</p> <p>Tanssileirille osallistuu 150 nuorta kansantanssin harrastajaa.</p> <p>Kurssille osallistuu 20 kansantanssin ohjaajaa tai opetus - ja kasvatusalan ammattilaista.</p> <p>Kurssille osallistuu 20-30 kansantanssin ohjaajaa tai harrastajaa.</p>	<p>Ohjaajakirjeisiin koottiin ajankohtaiset tiedot valtakunnallisista tapahtumista ja toiminnoista. Alueiden toiminnanjohtajat lisäsivät alueidensa tiedot ja huolehtivat kirjeiden jakelusta.</p> <p>Toteutus suunnitellusti.</p> <p>Koulutusyhteistyö SHTL:n ja SKAFin kanssa tiivistyi, koulutusten määrä kasvoi. Koulutuksista viestittiin jokaisessa uutiskirjeessä ja aktiivisesti somessa.</p> <p>Tanssikoulutuksia järjestettiin vuoden aikana useampia kuin edellisvuonna ja niihin osallistui niin kansantanssin harrastajia kuin muitakin alasta kiinnostuneita.</p> <p>Loppuvuodesta käynnistyneisiin perusopintoihin osallistui 25 henkilöä, koulutus jatkuu 2017.</p> <p>Koreografinen työskentely - kurssi järjestettiin 10.9. Helsingissä. Koulutukseen osallistui 13 henkilöä.</p> <p>Leirille ilmoittautui 157 osallistujaa. Peruustusten jälkeen osallistujia oli 137.</p> <p>Kansantanssia erityisryhmille –kurssi järjestettiin 22.10. Lahdessa. Kurssilla oli 9 osallistujaa.</p> <p>Kansanomaiset paritanssit –kurssi järjestettiin 12.11. Helsingissä. Kurssilla oli 8 osallistujaa.</p>
---	--	--

Oriveden kansantanssikurssi	Kurssille osallistuu 20 kansantanssin harrastajaa eri puolilta Suomea.	Oriveden kansantanssikurssin järjestäjänä toimi Kansanmusiikkiliitto. Nuorisoseurat viesti kurssista aktiivisesti jäsenkentälle.
-----------------------------	--	--

1.3 Kehittäminen ja hanketoimin

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
<p>Osaamiskeskusten tehtävien ja työnjaon kehittäminen</p> <p>RAY:n Paikka auki –rahoitusohjelman kautta on palkattu 3 henkilöä oppisopimustyösuhteeseen. Ohjelmaan on haettu laajennusta 8 henkilölle.</p> <p>Liitto on osatoteuttajana Mikkelin ammattikorkeakoulun hallinnoimassa erityisnuoret ja digiajan osallisuuden tukeminen monialaisissa toimintaympäristöissä -hankkeessa. Hankkeelle on erillisrahoitus.</p> <p>Osallistutaan aktiivisesti hankkeen mediavaikuttamisen menetelmätyöpajoihin ja tiedotetaan mediapajojen sisällöistä sekä tuotoksista.</p>	<p>Selkeä työnjako ja toimiva yhteistyö</p> <p>11 oppisopimusopiskelijaa</p> <p>Lisätään erityisnuorten mahdollisuuksia osallistua nuorisoseuratoimintaan.</p> <p>Mediavaikuttamiskeinojen ottaminen käyttöön järjestön eri tasoilla.</p>	<p>Lastenkulttuurin, tanssin, teatterin ja tapahtumien osaamiskeskusten työn arvioimiseksi tehtiin järjestön työntekijöille suunnattu kysely, jonka pohjalta kehittämistyöstä jatkettiin loppuvuodesta sekä 2017 puolella.</p> <p>Haettuun laajennukseen ei saatu rahoitusta. Hanketta jatkettiin kolmen oppisopimusopiskelijan kanssa.</p> <p>Mediavaikuttamisen menetelmäkoulutuksia järjestettiin osana muuta toimintaa paikallis-, alue ja liittotasolla.</p> <p>Erytisnuorten osallistumismahdollisuuksia edistettiin valmistamalla keväällä 2017 julkaistava opas. Osallistuttiin Online- läksytuki mallin kehittämiseen kirjastoihin.</p>

<p>Young art laboratorio - kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen Liitto jatkaa vuonna 2015 päättyneessä Young art laboratorio -hankkeessa muodostetun kulttuurisen nuorisotyön kehittämisverkoston toimintaa. Tavoitteena on kehittää kulttuurisen nuorisotyön osaamista, edistää tietoutta ja arvostusta sekä luoda edellytyksiä valtakunnallisesti ja poikkisektorisesti. Maakuntien ja valtakunnallisten toimijoiden välille muodostetaan yhteyshenkilöverkosto, josta saadaan tiedotuksellista, menetelmällistä ja yhteistoiminnallista lisäarvoa.</p> <p>Liitto jakaa alkuvuodesta hakemuksesta nuorten käynnistämille Itse tehty -hankkeille viisi 300 euron suuruista avustusta.</p> <p>Vuonna 2015 järjestetyn WhatUpp? - näytelmäkirjoituskilpailun kolme voittajatekstiä saatetaan ensi-iltaan. Kuusi parasta tekstiä julkaistaan seurojen käyttöön.</p>	<p>Young art laboratorio – kehittämistoiminta vakiinnutetaan osaksi nuorisoseurajärjestön yleisavustuksella rahoitettua toimintaa</p> <p>Tuetaan nuorten omaehtoista toimintaa</p> <p>Tuotetaan teatteritoimintaan uusia tekstejä. Tuetaan tuotannollisesti kolmen parhaan tekstin tuottamista esityksiksi.</p>	<p>Kulttuurisen nuorisotyön kehittämiseen vaikutti Nuori kulttuuri –toiminnan tilanne. Vuoden aikana luotiin hankesuunnitelma jonka toimeenpaneminen aloitetaan 1.4.2017 alkaen.</p> <p>Myönnettiin yksi itse tehty -avustus. Muutoin nuorten omaehtoisen toiminnan hakemuksia ohjattiin 1000tarinaa-hankeeseen.</p> <p>WhatsUpp?-kirja julkaistiin Teatterilaivalla. Irti ja Ulpu teattereiden kanssa kaksi tekstiä saatettiin vuoden aikana näyttämölle.</p>
---	---	--

1.4 Tapahtumat

Toimenpiteet:	Tavoite	
<p>Kansantanssin Riemuvuosi juhlistaa kansantanssitoiminnan 150-vuotista taivalta Suomessa. Ensimmäiset kansantanssiesitykset Suomessa nähtiin Taiteilijaseuran (Konstnärsgillet) vuosijuhlassa Runebergin päivänä 5.2.1866. Osallistutaan aktiivisesti Kansantanssin Riemuvuoden viestintään</p>	<p>Kansantanssi näkyy vuoden aikana eri puolilla Suomea järjestettävissä tapahtumissa ja tempauksissa</p>	<p>Kansantanssin Riemuvuosi toteutettiin yhteistyössä kansantanssijärjestöjen ja alan toimijoiden kanssa. Folklandia avasi tammikuussa riemuvuoden ja Pispalan Sottiisi juhlisti vuotta kansantanssin suurproduktiolla Riemua! Paikallisia tapahtumia ja tempauksia järjestettiin erityisesti</p>

<p>ja toteutetaan teemaa tanssitapahtumissa. Aktivoidaan järjestön kansantanssitoimijoita osallistumaan ja tuottamaan kansantanssiin liittyviä tempauksia vuoden aikana.</p> <p>Kansantanssin riemuvuodesta tiedotetaan selkokielellä - osana Erityisnuoret ja digiajan osallisuus-hanketta.</p> <p>Folklandia – risteily 8.-9.1. Baltic Queen, Helsinki – Tallinna. Folklandiaa edeltää FolkForum-seminaari, jossa käsitellään kansanmusiikin ja -tanssin ajankohtaisia asioita. Mukana taustajärjestäjinä on 52 alalla toimivaa järjestöä, oppilaitosta ja festivaaliorganisaatiota. Vuoden 2017 risteilyn valmistelut aloitetaan syksyllä.</p> <p>Valtakunnalliset Tanssiralli - kansantanssikatselmuksset: 16.4.2016 Orimattila, Myllylän koulu 23.4.2016 Rovaniemi, Nivavaaran koulu 7.5.2016 Kitee, Sivistys- ja kulttuurikeskus Ilmarinen 14.5.2016 Kaustinen, Kansantaiteen keskus</p> <p>Pispalan Sottiisiin kesätapahtuma järjestetään Tampereella 8.–12.6.2016 Kansainvälinen folklorefestivaali juhlistaa Kansantanssin Riemuvuotta vuoden suurimpana kansantanssitapahtumana Suomessa ja juhlaan valmistetaan kansantanssin suurproduktio Riemua!, joka esitetään Tampereen Messukeskuksessa 11.6.</p> <p>Lasten Kalenat 2017 valmistelujen käynnistäminen. Tapahtuman tavoitteet ja teema tarkistetaan alkuvuodesta yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa ja</p>	<p>Tapahtumassa osallistujia 2600 ja esiintymässä 1000 kansantanssin ja – musiikin harrastajaa ja ammattilaista.</p> <p>Järjestetään alle 16-vuotiaiden kansantanssiryhmille katselmuksset. Tavoitteena on 50 ryhmän osallistuminen.</p> <p>Pispalan Sottiisiin osallistuu yli 1500 eri-ikäistä tanssijaa ja soittajaa Suomesta ja muista maista ja tapahtuman yleisötavoite on 30 000 kävijää.</p> <p>Osallistetaan lapset ja nuoret tapahtuman suunnittelussa järjestämällä aiheeseen liittyviä työpajoja.</p>	<p>Runebergin päivän viikonloppuna sekä vuoden aikana eri puolilla maata.</p> <p>Tuotettiin selkokielinen materiaalipaketti kaikkien teemavuodessa mukana olleiden tahojen käyttöön.</p> <p>Folklandialle osallistui 2600 henkilöä yleisönä ja lähes 1000 esiintyjää. Risteilyllä julkistettiin Pispalan Sottiisiin Vuoden 2016 kansantanssiyhtye Polokkarit Oulusta. Taustajärjestäjinä oli 52 alalla toimivaa järjestöä, oppilaitosta ja festivaaliorganisaatiota.</p> <p>Tanssirallien neljään osatapahtumaan osallistui 46 lasten ja nuorten kansantanssiryhmää eri puolilta Suomea. Tanssijat ja heidän ohjaajansa saivat palautteen esityksistään ja sarjaluokituksen.</p> <p>Pispalan Sottiisiin osallistui 1500 tanssijaa ja soittajaa Suomen lisäksi viidestä eri Euroopan maasta. Riemua! - pääproduktioon osallistui yli 1100 eri-ikäistä tanssijaa, soittajaa ja teatterin harrastajaa. Tapahtuman festivaalikeskus sijaitsi Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa, jonka lisäksi tilaisuuksia järjestettiin Tampere-talossa, Tullikamarin pakkahuoneella sekä Laikunlavalla. Tapahtuman kokonaiskävijämäärä oli 20 000.</p> <p>Käynnistettiin vuoden 2017 lasten ja nuorten kulttuuritapahtuman valmistelu Nuorisosirkusliiton ja Harrastajateatteriliiton kanssa. Monitaiteinen tapahtuma yhdistää Kalenat sirkustapahtuma Nurtsin ja</p>
--	--	--

<p>käynnistetään tanssiohjelmistojen tuottaminen sekä muu ohjelmasuunnittelu. Kevään aikana käynnistetään tapahtuman tiedotus ja markkinointi.</p> <p>Tiedotetaan Färnsaarilla järjestettävästä Barnlek 2017 –tapahtumasta.</p> <p>Tiedotetaan jäsenkentälle sekä sidosryhmille folklorealan kansainvälisistä tapahtumista, kuten Jutajaisista (29.6.-3.7. Rovaniemi), Hollo ja Martta -festivaalista (25.10.-1.11. Hollola), Europeadesta (20.-24.7.2016 Belgia ja 26.-30.7.2017 Suomi, Turku) ja Kaustinen Folk Music Festivalista.</p> <p>Järjestetään Teatterilaiva syksyllä 2016. Luodaan tuotantomalli, jossa Teatterin osaamiskeskus vastaa tapahtuman tuottamisesta hyvän yhteistyöverkoston kanssa.</p> <p>Liitto järjestää Ramppikuume nuorisoteatterifestivaalin Kankaanpäässä 22.-24.4. Tapahtuma on suunnattu 13–20 -vuotiaalle teatterin harrastajille ohjaajineen. Kaikki hakijaryhmät saavat kirjallisen palautteen esityksestään, vaikka eivät tulisi valituksi katselmukseen. Tapahtuman tuottajina toimivat Satakunnan aluetoimisto, Kankaanpään kaupunki ja Kankaanpään Nuorisoseura. Koulutustyöpajojen toteuttamisessa ovat mukana SKAF ja Taike.</p> <p>Liitto osallistuu Jyväskylässä kesällä järjestettävän Harrastajateatterikesän suunnitteluun ja tuottaa ohjelmaa lapsille. Tapahtuman pääjärjestäjä on Suomen Harrastajateatteriliitto.</p> <p>Liitto tiedottaa Nuori kulttuuri Teatris -tapahtuman alue- ja valtakunnallisesta tapahtumasta toukokuussa.</p>	<p>Maininnat tanssin uutiskirjeessä, ajantasainen viestintä verkkosivuilla</p> <p>Maininnat tanssin uutiskirjeessä, ajantasainen viestintä verkkosivuilla</p> <p>Tavoitteena 400 osallistujaa.</p> <p>Tavoitteena 200 osallistujaa.</p> <p>Toteutetaan teatterileikki jyväskyläläisille lapsille osallistujia 50.</p> <p>Maininnat teatterin uutiskirjeessä, ajantasainen viestintä verkkosivuilla.</p>	<p>teatteritapahtuma Valokeilan. Voltti 2017 järjestetään 8.-11.6. Lappeenrannassa. Nuorisoseurat on Voltin pääjärjestäjä.</p> <p>Tiedotettiin Barnlekistä ja hoidettiin matkajärjestelyjä.</p> <p>Folklorealan tapahtumista viestittiin Tanssin uutiskirjeen, sosiaalisen median, Nuorisoseurojen tanssin sivujen kautta ja kansantanssi.fi -sivustolla.</p> <p>Teatterilaiva järjestettiin 1.-2.10.2016. Osallistujia 181.</p> <p>Ramppikuume järjestettiin suunnitellusti. Tapahtumaan osallistui 183 nuorta osallistujaa ja heidän ohjaajaa, 32 henkilökunnan edustajaa ja 30 talkoolaista.</p> <p>Liiton edustaja osallistui Harrastajateatterikesän suunnitteluun ja tuottamiseen. Lasten teatteriparkkiin ei tullut osallistujia.</p> <p>Tapahtumista tiedotettiin suunnitellusti.</p>
--	---	---

<p>Valtakunnallinen lentopalloturnaus toteutetaan yhteistyössä aluetoimistojen ja keskusseurojen kanssa.</p> <p>Valtuuston kokouksen yhteydessä järjestetään Nuorisoseurojen välinen leikkimielinen Mölkkyturnaus.</p> <p>Suomen itsenäisyyden juhluvuosi Valmistaudutaan itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoteen tuottamalla "Suomi vuonna 2017 - 100 tapahtumaa, 1000 tarinaa"-hankkeen ennakovalmisteluja. Hanke on osa juhluvuoden Suomi 100 -hankekokonaisuutta. Hankkeesta on laadittu erillinen suunnitelma.</p>	<p>Laaditaan työsuunnitelma juhluvuoden hankkeen toteuttamiseksi</p>	<p>Turnaus järjestettiin Oulussa 14.-15.5. Turnaukseen osallistui 15 joukkuetta. Järjestelyistä vastasi Pohjois-Pohjanmaan Nuorisoseurojen Liitto.</p> <p>Turnausta ei järjestetty.</p> <p>Hankkeen toteutuksesta on vastannut työntekijöistä koottu ohjausryhmä. Vuoden aikana on tarkennettu hankkeen toteutusaikataulua, valmistettu esitteet ja ohjeistukset sekä markkinoitu hanketta. Vuoden lopussa julkaistiin hankkeen sivut osoitteessa www.1000tarinaa.fi</p>
---	--	--

1.5 Kansainvälinen toiminta

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
<p>Tuetaan ja kannustetaan seuroja toteuttamaan kansainvälisiä hankkeita.</p> <p>Tiedotetaan kansainvälisistä koulutuksista, tapahtumista, ja rahoituksista.</p> <p>Lähetetään kaksi edustajaa Les Francas:in koordinoimaan nuorisovaihdon koulutus- ja kontaktiseminaariin Ranskaan 8.-13.2.</p> <p>Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiin projekteihin.</p> <p>Osallistutaan kansainvälisten verkostojen, CIOFF, IOV, Nordlek, toimintaan</p>	<p>Seurojen kansainvälisten hankkeiden määrän lisääntyminen</p> <p>Maininnat uutiskirjeissä, ajantasainen viestintä verkkosivuilla</p> <p>Ryhdytään valmistelemaan nuorisovaihtoa saatujen kontaktien pohjalta vuosille 2016 ja 2017.</p> <p>Liitto osallistuu vähintään kahteen projektiin.</p> <p>Edustajien lähettäminen verkostojen kokouksiin ja esille tulevien asioiden käsitteleminen tanssin osaamiskeskuksen omissa kokouksissa.</p>	<p>Hankkeiden määrä on pysynyt ennallaan.</p> <p>Toteutus suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Les Francan koulutus ei toteutunut eivätkä suunnitellut nuorisovaihdot.</p> <p>Keski-Suomen aluetoimisto on järjestänyt kansainvälisen nuorisovaihdon.</p> <p>Nuorisoseuroilta oli edustus kansallisessa CIOFF:n komiteassa eli Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen hallituksessa sekä Nordlek-komiteassa.</p> <p>Liitto välittää jäsenistölle kutsuja kansainvälisille festivaaleille, koulutuksiin ja tapahtumiin.</p>

<p>Liitto on mukana tuottamassa Suomeen pohjoismaista nuorten NORDRING 2016 -tapahtumaa yhdessä muiden kansantanssialan järjestöjen kanssa.</p>	<p>Tapahtuman toteutuminen, tavoitteena Suomesta 12 osallistujaa</p>	<p>Osallistuttiin Nastolassa järjestetyn tapahtuman järjestelyihin. Suomesta tapahtumaan osallistui 9 nuorta.</p>
---	--	---

2. Järjestötoiminta

Luottamushallinto

Vapaaehtoiset luottamushenkilöt ovat järjestön keskeinen voimavara. Luottamushenkilöiksi valitaan innostuneita ja osaavia ihmisiä eri ikäluokista eri puolilta maata. Osaaminen kattaa järjestön keskeiset toiminnalliset alueet. Nuorten päätöksentekijöiden määrää lisätään kaikilla hallinnon tasoilla. Lasten ja varhaisnuorten kuuleminen varmistetaan kaikilla tasoilla.

Vapaaehtoistyö

Nuorisoseurajärjestö on tunnettu laajasta ja sitoutuneesta vapaaehtoistyöstään. Tämä menestystekijä turvataan. Järjestöön laaditaan erillinen vapaaehtoistyön kehittämisen ohjelma, joka sisältää vapaaehtoisten rekrytoinnin, perehdyttämisen, huoltamisen ja palkitsemisen periaatteet ja käytännön sovellutukset.

Seurantalot

Nuorisoseurantalot ovat strategisten linjausten mukaisessa käytössä. Taloista kehitetään entistä enemmän lasten ja nuorten toimintatiloja ja alueiden toiminnallisia kulttuurikeskuksia. Talojen peruskorjauksen tuki julkisista varoista varmistetaan. Seurantalosten käytettävyyttä parannetaan tiedottamalla esteettömyyden merkityksestä. Kannustetaan seuroja hakemaan korjausavustusta esteettömyysremontteihin.

Organisaatio

Järjestön organisaatiota kehitetään jatkossa johdonmukaisesti palvelemaan mahdollisimman hyvin nuorisoseuraliikkeen mission, vision ja strategisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on yhtenäinen ja tehokas oppiva organisaatio. Toimintavuoden aikana erityishuomiota kiinnitetään toiminnan arviointiin. Järjestön tapahtumista, koulutuksista ja kokouksista kootaan systemaattisesti palautetta, jonka pohjalta kehitetään eri toimintoja.

2.1 Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tuki

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
Kokeillaan ja otetaan käyttöön erilaisia osallistavia työmenetelmiä, joilla kerätään ja jaetaan jäsenkokemuksia ja palautetta järjestön kaikilla tasoilla. Työntekijäpäivät Työntekijäpäivillä käsitellään järjestön ajankohtaisia asioita ja lisätään työntekijöiden osaamista. Kevään työntekijäpäivien yhteydessä toteutetaan Nuorisoseurafoorumi, johon kutsutaan myös luottamushenkilöitä. Vuoden aikana toteutetaan 1-3 verkkoympäristössä toteutettavaa webinaaria.		Osallistavia menetelmiä käytettiin kaikissa tilaisuuksissa. Nuorisoseurafoorumi järjestettiin Jyväskylässä 7.-9.4. Foorumin teemana oli kasvu. Foorumiin osallistui 51 henkilöä. Syksyn työntekijäpäivät järjestettiin Joensuussa 13.-15.9. Päiville osallistui 37 työntekijää. Webinaareja järjestettiin seuraavasti: Nuorawebinaarit 19.1., 4.2. ja 16.2. Yhdessä kesätyöhön 7.12.

<p>Ansioituneiden nuorisoseuratoimijoiden huomioiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansio- ja tunnustusmerkkien myöntäminen • Vuoden ohjaajan valinta • Vuoden nuorisoseuralaisen valinta • Vuoden Hermannin valinta • Vuoden nuorisoseuran valinta • Vuoden teatteri- ja tanssiteon valitseminen • Vuoden kansantanssiyhtyeen nimeäminen • Kansantanssikillan täydentäminen <p>Jatketaan yhdessä Kansalaisfoorumin kanssa Jaettu johtajuus -koulutusta</p> <p>Käynnistetään vapaaehtoistoiminnan kehittämisen ohjelma, jonka avulla tuetaan vapaaehtoisten rekrytointia, perehdyttämistä, huoltamista ja palkitsemista. Seurakäynneillä kootaan järjestö- talkoo- ja vapaaehtoistyön hyviä käytänteitä. Kerätty materiaali tulee osaksi valtakunnallista vapaaehtoistoiminnan kehittämisaineistoa.</p> <p>Kannustetaan piirijärjestöjä hyödyntämään Kansalaisfoorumin kehittämää johtokuntien toiminnan Kehittämiskoulutus-mallia.</p>		<p>Suomen Nuorisoseurat myönsi vuonna 2016 yhteensä 113 ansio- ja tunnustusmerkkiä. Merkeistä kultaisia oli 10 kpl, hopeisia 42 kpl ja kuparisia 35 kpl. Hermanni- ja Hermanska -arvomerkkejä myönnettiin yhteensä 26 kpl.</p> <p>100-vuotiaille nuorisoseuroille myönnettävän kunniakilven tunnustuksena ja kiitoksena pitkästä toiminnasta sai vuonna 2016 Pihlajaveden Nuorisoseura Etelä-Hämeestä.</p> <p>Vuoden 2016 huomionosoitukset</p> <p>Vuoden nuorisoseura Sirkus Taika-Aika Rovaniemeltä</p> <p>Vuoden ohjaajat Sami Sivonen, Vuoksenniskan Nuorisoseura ja Anne Mehtonen, Tampereen Nuorisoseura</p> <p>Vuoden kansantanssiyhtye Polokkarit Oulusta</p> <p>Vuoden tanssiteko Pispalan Sottiisin pääjuhla: Riemua! Hyppyä ja hypetystä 150 vuotta</p> <p>Vuoden teatteriteko jaetaan vasta kesäkuussa 2017</p> <p>Vuoden Hermanni Valo Aatrokoski, Röykän-Leppälammen Nuorisoseura</p> <p>Jaettu johtajuus -koulutuksessa kehitettiin etenkin seurakäynnin menetelmiä. Koulutuksiin osallistui vuoden aikana 8 henkilöä Nuorisoseurajärjestöstä.</p> <p>Kansalaisfoorumin julkaisemaa Vapaaehtoistyön johtaminen –kirjaa jaettiin järjestön keskeisille toimijoille ja työntekijöille, joiden työhön kuuluu vapaaehtoisten johtaminen. Materiaalia kerättiin seurakäynneillä ja kaikkiin seuroihin tehdyllä soittokierroksella. Materiaalin analysointi aloitettiin, mutta vapaaehtoistoiminnan kehittämisohjelmaa ei vielä käynnistetty.</p> <p>Toteutui suunnitellusti.</p>
--	--	---

2.2 Jäsenpalvelut

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
<p>Mobiilijäsenkortti Korttia jaetaan jäsenille jäsenrekisterin kautta. Kehitetään valtakunnallisia jäsenetuja ja kannustetaan seuroja hankkimaan paikallisia etuja jäsenistölle.</p> <p>Keskitetty jäsenmaksuperintä Liitto tarjoaa nuorisoseuroille mahdollisuuden liiton toimesta toteutettavaan keskitettyyn jäsenmaksuperintään.</p> <p>Nuorisoseurat.fi –sivuston kautta välitetään jäsenistölle tietoa ja työkaluja toiminnan tueksi ja kehittämiseksi. Sivusto uusitaan kokonaisuudessaan vuoden aikana</p> <p>Nuorisoseuralehden yksi numero toimitetaan kaikkiin jäsentalouksiin.</p> <p>Seurantalot.fi –sivustoa ylläpidetään yhdessä muiden seurantalojärjestöjen kanssa sekä annetaan ohjausta ja neuvontaa seuroille sivun käyttöön.</p> <p>Kansalaisfoorumien opintokeskuspalvelut ovat jäsenseurojen käytettävissä. Liitto on aktiivisesti mukana kehittämässä opintokeskuspalveluja jäsenseurojen tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Nuorisoseurakauppa Nuorisoseurakauppa uudistetaan verkkosivujen uudistamisen yhteydessä</p>	<p>300 mobiilijäsenkorttia vuoden lopussa</p> <p>Keskitetyn jäsenmaksuperinnän aloittaminen 10 seurassa</p> <p>Jäsenistöä ja järjestön ulkopuolisia palveleva tietopankki</p> <p>Seurantalosten käyttöasteen nouseminen</p> <p>Palvelujen laaja hyödyntäminen järjestön kaikilla tasoilla</p> <p>Sopivan tuotekonseptin löytäminen</p>	<p>Mobiilijäsenkorttia on jaettu jäsenrekisterin kautta. Vuoden aikana uusia kortteja lähetettiin noin 600 kpl. Yhteensä kortteja on jaettu n. 2.500 kpl.</p> <p>Keskitetty jäsenmaksuperintä otetaan käyttöön uuden jäsenrekisterijärjestelmän myötä vuonna 2018. Paikallisseurojen jäsenmaksulaskusta rekisterin kautta on kehitetty mm. mahdollistamalla sähköpostilaskutus.</p> <p>Sivusto uudistettiin kokonaan vuoden aikana. Uudistuksessa keskityttiin sivuston käytettävyyteen ja informatiivisuuteen.</p> <p>Nuorisoseuralehti toimitettiin vuoden alusta kaikkiin nuorisoseurarekisteristä löytyviin jäsentalouksiin.</p> <p>Seurat päivittivät talojensa tietoja aktiivisesti palveluun.</p> <p>Liitto, keskusseurat ja paikallisseurat ovat hakeneet ja saaneet noin 300.000€ kurssitukea vuoden aikana. Kerhotuen muuttuminen yhteisöllisen kerhon tueksi vähensi merkittävästi haetun kerhotuen määrää.</p> <p>Kauppa siirrettiin uudelle alustalle ja tuotekonseptin kehittäminen käynnistettiin.</p>

2.3 Kehittäminen ja hanketoiminta

Kehittämistyössä painopiste oli toiminnan sisältöjen kehittämisen lisäksi volyymien kasvattamisessa. Tätä varten käynnistettiin erillinen kasvuprojekti, jonka myötä kaikkiin maakuntiin aikataulutettiin maakunnalliset kasvufoorumit. Ensimmäiset kasvufoorumit toteutettiin syksyllä 2016.

Järjestön kehittämistyön tausta-ainestoksi on kartoitettu paikallisten seurojen toimintaa ja toiveita. Syksyllä 2016 käynnistettiin soittokierros, jonka tavoitteena on kontaktoida henkilökohtaisesti jokainen nuorisoseura (n. 700 kpl).

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
<p>Toteutetaan nuorten kuulemista järjestöissä edistävä hanke. Hankkeelle haetaan erillisrahoitusta CIMOsta</p> <p>Leipää ja kulttuuria –projektit Liitto hallinnoi Leipää ja kulttuuria työllistämiskäytäntöjä Keski-Suomessa ja Pohjois-Savossa</p> <p>Haetaan työvoimapolitiittista hanketta Pirkanmaan TE-keskukselta yhteistyössä Hämeen Nuorisoseurain Liiton kanssa.</p> <p>Projektien myötä Nuorisoseurajärjestö osallistuu Nuorisotakuun toteuttamiseen parantamalla nuorten työllistymismahdollisuuksia kulttuurisen nuorisotyön tehtäviin. Työllistämällä tavoitellaan lisäresursseja harrastusmahdollisuuksien järjestämiseen ja yhdistysten tilojen sekä toimintojen ylläpitoon ja sen myötä jäsenten ja toimijoiden määrän lisääntyminen. Projekteissa työllistetään henkilöitä nuorisoseurojen toimintoihin ja tehtäviin eri tukimuotoja hyödyntäen. Projektit tukevat työllistettävien henkilöiden työmarkkina- ja tarjoavat nuorisoseuroille lisäresursseja toimintaan ja tukee yhdistyksiä toimimaan työnantajina. Järjestö tarjoaa paljon hyviä työ- ja oppimisen paikkoja nuorille. Nuorisotakuuseen liittyviä toimenpiteitä on nuorten työllistämisen mahdollisuuksien etsiminen ja näkyväksi tekeminen.</p>	<p>Kehittää järjestödemokratiaa ja edistää nuorten osallisuutta järjestöissä.</p> <p>Tukityöllistettyjen ja työkoekäyttäjien määrän lisääntyminen järjestön eri tasoilla, työnantajavalmiuksien lisääntyminen järjestön eri tasoilla</p>	<p>Hanke ei saanut rahoitusta. Lasten ja nuorten kuulemista on edistetty osana muuta toimintaa.</p> <p>Leipää ja kulttuuria hankkeet toteutuivat Keski-Suomessa ja Pohjois-Savossa suunnitelman mukaan. Etelä-Hämeessä käynnistyi Leipää ja kulttuuria työllistämishanke maaliskuussa 2016.</p> <p>Nuorten työllistämistoimintaa tuettiin hanketta toteuttavilla paikkakunnilla. Hankkeet työllistivät yhteensä 158 henkilöä.</p> <p>Nuorisoseuroista löytyneitä työpaikkoja oli mm. Ohjaajan tehtävät, toimistotyöt, teatterin puvustajat ja pukuvuokraamon hoitajat, media-assistentti, kiinteistönhuollon tehtävät sekä tapahtumien tuottaminen ja projektityöt. Lisäksi hankeverkosto on tukenut nuorisoseuroja työnantajana toimimisessa koko maan laajuisesti.</p>

<p>Työllistämishankkeiden verkoston laajeneminen ja työllistämistrategian laatiminen Nuorisoseurajärjestölle. Työllistämistrategia on järjestötoiminnan kehittämistapa ja Nuorisotakuun toteutumistapa, jonka tuo lisää resursseja toimintaan. Sen avulla tuetaan paikallisseurojen työnantajana toimimista ja autetaan luomaan työpaikkoja paikallisseuroissa. Koordinoidaan järjestön alueellisten työllistämishankkeiden toimintaa ja kehitetään toimintamalleja. Selvitetään mahdollisuudet valtakunnalliselle työllistämishankkeelle. Strategian tavoitteena on tukea uusien työllistämishankkeiden syntymistä mahdollisimman kattavasti koko maan alueelle, koordinoida alueellisia työllistämishankkeita, kehittää resursseja yhteistyöhön sekä järjestön työllistämisasiamiestoiminnan kehittäminen.</p>	<p>Työllistämistoiminnan laajempi tunnettavuus järjestön kehittämisen resurssina</p> <p>Verkoston laajeneminen 1-2 uudelle alueelle</p>	<p>Hankeverkostossa oli vuonna 2016 erillisrahoituksella töissä 6,5 henkilöä</p> <p>Nuorisoseurojen työllistämistrategiaa työstettiin ja valmisteltiin toimintavuoden aikana.</p>
---	---	---

3. Viestintä ja vaikuttaminen

Suomen Nuorisoseurat ry:n viestinnän ja vaikuttamistoiminnan tavoitteena on, että Nuorisoseurat tunnetaan Suomen merkittävimpänä kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön toimijana vuonna 2020. Ajantasaisella viestinnällä ja ennakoivalla edunvalvonnalla luodaan lasten ja nuorten kulttuurisen kerho- ja harrastustoiminnan tekemiselle hyvät toimintaedellytykset liitto-, alue- ja paikallistasolla.

Ulkoisessa viestinnässä korostetaan nuorisoseurojen monipuolista toimintaa, kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä, järjestön valtakunnallisuutta ja toiminnan vaikuttavuutta. Viestinnässä nostetaan valokeilaan nykypäivän moni-ilmeinen nuorisoseuralaisuus kiinnostavien tarinoiden ja toiminnassa mukana olevien ihmisten kautta. Ulkoisen viestinnän tavoitteena on yleisen tietoisuuden lisääminen ja kiinnostuksen herättäminen nuorisoseuratoimintaa kohtaan.

Vuoden aikana viestinnässä työskenteli valtakunnallinen tiedottaja, tapahtumatiedottaja, 5 graafikkoa ja 2 graafikkoharjoittelijaa.

3.1 Viestintä

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
Viestintää tehdään valtakunnallisella ja maakunnallisella tasolla Viestintästrategian 2015-2018 linjojen mukaisesti. Jalkauttamistukea, -esimerkkejä ja -koulutusta annetaan jatkuvasti.	Nuorisoseurojen ilme ja viesti on yhtenäinen, brändin rakentaminen	Viestintää toteutettiin kiitettävästi. Yhteinen ilme on levinnyt seuroille tehtyjen omien logojen ja helppokäyttöisten pohjien ansiosta. Työntekijäpäivillä käsiteltiin ajankohtaisia viestinnän asioita.
Järjestö- ja tapahtumatiedotusta hoidetaan valtakunnalliseen ja maakunnalliseen mediaan aktiivisesti henkilökohtaisen kontaktoinnin ja Cision-tiedotejakelupalvelun kautta.	Näkyvyys mediassa ja Nuorisoseurojen brändin rakentaminen	Nuorisoseurojen tiedotejakelupalvelussa tehtiin vuoden aikana 629 käyntiä.
Nuorisoseurojen verkkosivut www.nuorisoseurat.fi uudistetaan vastaamaan paremmin sekä jäsenten että ulkopuolisten vierailijoiden tarpeita.	Tiedonsaannin helpottaminen ja jäsenpalvelujen parantaminen.	Nuorisoseurojen uudet verkkosivut julkaistiin heinäkuussa 2016. Sivujen rakennetta selkiytettiin ja sisältöjä karsittiin. Henkilöstöä koulutettiin aktiivisesti sivujen käyttöön.
Nuorisoseuralehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Se toimitetaan maksutta jokaisen nuorisoseuran puheenjohtajalle, sihteerille ja ohjaajille. Vähintään yksi numero toimitetaan maksutta kaikkiin jäsenperheisiin. Lehti välittää tietoa nuorisoseurojen hyvistä käytännöistä sekä ajankohtaisista nuoriso- ja kulttuurialan kuulumisista.	Yhteenkuuluvuuden tunne	Syysvaltuusto 2015 päätti, että Nuorisoseuralehti toimitetaan jatkossa neljä kertaa vuodessa maksutta jokaiseen jäsentalouteen. Sen myötä sisältöjä uudistettiin vastaamaan paremmin laajennetun lukijakunnan tarpeita.

<p>Sosiaalisen median trendejä seurataan ja uusia kanavia otetaan käyttöön tarvittaessa resurssit huomioon ottaen.</p> <p>Nuorisoseuralehti toimitetaan keskeisille valtakunnallisille yhteistyökumppaneille.</p> <p>Sähköisiä uutiskirjeitä on kolme: tanssi, teatteri ja PJ-posti. Tanssin uutiskirje ilmestyy joka toimintakuukausi, teatterin uutiskirje noin joka toinen kuukausi ja PJ-posti neljä kertaa vuodessa. Lisäksi maakunnallisten uutiskirjeiden uudistamista jatketaan.</p> <p>Markkinoidaan ja tuetaan yhtenäisen graafisen yleisilmeen käyttöä järjestön kaikilla tasoilla. Helpotettu graafinen ohjeistus julkaistaan osana viestinnän työkalupakkia.</p> <p>Sisäisessä viestinnässä käytetään järjestön yhteistä intranettiä Nuoraa, joka otettiin käyttöön loppuvuodesta 2015.</p> <p>Viestinnän tueksi laaditaan vuosittain toimintasuunnitelman rinnalle viestintäsuunnitelma liitolle sekä alueille.</p> <p>Tiedottaja tapaa jokaisen alueen edustajan viestintäpalaverissa joko kasvotusten tai etänä.</p>	<p>Käyttäjien tavoittaminen mahdollisimman laajasti</p> <p>Nuorisoseurojen tunnetuksi tekeminen.</p> <p>Tiedottaminen kohderyhmille.</p> <p>Yhtenäinen ilme, brändin rakentaminen</p> <p>Sisäisen viestinnän välineet tehostavat toimintaa</p> <p>Tiedotuksen tehostaminen, yhtenäisen ilmeen ja viestin käytäntöön vieminen</p> <p>Viestintätuen antaminen alueille.</p>	<p>Nuorisoseurojen käytössä on sosiaalisen median kanavista Facebook, Instagram ja Youtube. Vuoden aikana Facebookin seuraajamäärä kasvoi 21 % ja julkaisujen kattavuus 61 %. Youtubessa katsottiin videoita yhteensä 34 500 minuuttia.</p> <p>Lehti toimitettiin yhteistyökumppaneille suunnitellusti.</p> <p>Vuoden 2016 aikana lähti 4 PJ-postia, 11 Tanssin uutiskirjettä, 5 Teatterin uutiskirjeitä ja 5 erikoiskirjettä. Yhteensä niillä oli 9450 uniikkia lukukertaa.</p> <p>Yhteisen ilmeen leviämistä kannustettiin jäsenille räätälöidyillä logoilla ja helpoilla ilmoituspohjilla. Helpotettua graafista ohjeistusta ei tehty.</p> <p>Toimistotyötä tekevät käyttävät Nuoraa päivittäisessä työssään. Dokumenttipankki on toiminut hyvin.</p> <p>Viestintäsuunnitelmaa ei tehty. Sen sijaan seurattiin viestintästrategian linjauksia.</p> <p>Viestintätukea annettiin tarvittaessa ja teemakohtaisesti. Syksyn teema oli erityisesti alueellisten verkkosivujen uudistaminen.</p>
--	---	---

3.2 Vaikuttaminen

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
<p>Nuorisoseuroilla on aktiivinen rooli kulttuurisen nuorisotyön toimijoiden verkostossa ja toimimme tilaisuuksien ja verkostotapaamisten kokoonkutsujana.</p> <p>Liitto seuraa lapsiin, nuoriin sekä kasvatukseen ja kulttuuritoimintaan liittyvää yhteiskunnallista kehitystä.</p> <p>Pidämme yhteyttä poliittisiin päätöksentekijöihin ja viranhaltijoihin.</p> <p>Liitto toimii yhteistyössä eri järjestöjen kanssa tekemällä esityksiä ja aloitteita sekä käynnistämällä yhteishankkeita. Yhteistyötahoina ovat erityisesti muut lapsi- ja nuorisjärjestöt, tanssi-, ja kulttuurijärjestöt sekä oppilaitokset.</p> <p>Yhteistyö piirijärjestöjen, paikallisten nuorisoseurojen ja Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF:in kanssa.</p> <p>Osallistutaan SuomiAreena – tapahtumaan. Tapahtuman teemana on kansalaisjärjestötoiminta.</p>	<p>Olemme aktiivinen toimija eri verkostoissa.</p> <p>Syvennämme kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön asiantuntijuutta, yhteistyötä ja edunvalvontaa.</p>	<p>Nuorisoseurajärjestön työntekijät toimivat aktiivisesti oman toimialansa verkostoissa. Nuorisoseurat toimi koolle kutsujana mm. kulttuurisen nuorisotyön järjestöjen tapaamisissa. Muiden järjestöjen edustajia kutsuttiin mukaan nuorisoseurojen tilaisuuksiin. Nuorisoseuroilla on edustaja keskeisten yhteistyökumppanien toimielimissä (hallitus, edustajisto tai työryhmä).</p> <p>Johtoryhmän jäsenet sekä toimialojen asiantuntijatyöntekijät seurasivat alan kehitystä ja osallistuivat siihen liittyvään keskusteluun eri yhteistyöfoorumeilla sekä seminaareissa.</p> <p>Pääsihteeri ja johtoryhmän jäsenet olivat aktiivisesti yhteydessä järjestön toiminnan kannalta keskeisiin ministeriön virkamiehiin ja poliittisiin päättäjiin. Alueiden työntekijät tekivät yhteistyötä ja sidosryhmäviestintää alueellisiin vaikuttajiin sekä kuntien ja aluehallinnon viranhaltijoihin.</p> <p>Yhteistyö on vakiintunutta ja suunnitelmallista. Uusia yhteistyöavauksia tehtiin mm. Settlementiliiton kanssa aloittamalla yhteisen hankkeen suunnittelu. Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun ja Suomen Nuorisopiston kanssa käynnistettiin valmistelut harrastustoiminnan tai kulttuurisen nuorisotyön osaamiskeskuksen hakemiseksi. Yhteistyössä muiden lasten ja nuorten järjestöjen kanssa toteutettiin marraskuussa lasten viikko, jonka aikana eri puolilla maata järjestettiin tempauksia sekä popup kerhoja kauppakeskuksissa ja nuorisotaloilla.</p> <p>Nuorisoseuroilla oli oma osasto tapahtumassa.</p>

4. Hallinto ja talous

Liiton toimintaa määrittävät nuorisoseurakokouksen hyväksymät Nuorisoseurastrategia 2020 sekä kolmivuotiskaudelle 2016-2018 hyväksytty kolmivuotisohjelma, valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden vuosisuunnitelmat sekä hallituksen erillispäätökset.

4.1 Hallinto

Vapaaehtoiset luottamushenkilöt ovat järjestön keskeinen voimavara. Luottamushenkilöiksi valitaan innostuneita ja osaavia ihmisiä eri ikäluokista eri puolilta maata. Osaaminen kattaa järjestön keskeiset toiminnalliset alueet. Nuorten päätöksentekijöiden määrää lisätään kaikilla hallinnon tasoilla. Lasten ja varhaisnuorten kuuleminen varmistetaan kaikilla tasoilla.

Toimenpiteet:	Tavoite	Toteuma
Valtuusto kokoontuu hallituksen kutsusta kaksi kertaa vuodessa, kevätkokoukseen huhti-toukokuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa.	<p>Osallistumisaktiivisuus on 90%</p> <p>Kokousosallistujilta kerättävän palautteen keskiarvo on 3,5/5.</p> <p>Syyskokouksessa valittavista hallituksen jäsenistä vähintään 1/3 on alle 29-vuotiaita.</p>	<p>Valtuuston kevätkokous pidettiin 21.5. Lahdessa ja kokouksessa oli läsnä 23 äänivaltaista kokousedustajaa (74%). Kevätvaltuuston osallistujapalautteen keskiarvo oli 3,8/5.</p> <p>Syyskokous pidettiin 19.-20.11. Vaasassa ja kokoukseen osallistui 24 äänivaltaista edustaa (77%). Osallistujapalautteen keskiarvo oli 3,7/5.</p> <p>Hallitukseen valituista 3/5 oli valittaessa alle 29-vuotiaita ja 2/5 alle 35-vuotiaita. Syyskokouksessa valittu hallituksen puheenjohtaja oli puheenjohtajaksi valittaessa 34-vuotias.</p> <p>Neljä alle 30-vuotiaasta Suomen Nuorisoseurojen valtuutettua tai varavaltuutettua Keski-Suomesta tekivät syysvaltuustolle aloitteen valtuuston toiminnan kehittämistä.</p> <p>Aloitteen tavoitteena on lisätä valtuuston nuorten jäsenten sekä alaikäisten nuorisoseuralaisten mahdollisuuksia vaikuttaa Nuorisoseurajärjestön toimintaan ja tätä kautta lisätä lasten, nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden kokemuksia. Syysvaltuusto hyväksyi aloitteen ja sen mukaiset toimet aloitetaan vuonna 2017.</p>

<p>Hallitus johtaa liiton toimintaa ja taloutta nuorisoseurakokouksen ja valtuuston päätösten mukaisesti sekä ohjaa jäsenyhdistysten toimintaa ja valvoo sääntöjen ja kokousten päätösten noudattamista.</p> <p>Hallitus asettaa toimintansa tueksi työvaliokunnan, hallinnoimilleen projekteille ohjausryhmät sekä eri toiminnanaloille ja tapahtumille tarvittavat toimikunnat ja osaamisverkostot.</p>		<p>Hallitus kokoontui vuoden aikana 9 kertaa.</p> <p>Työvaliokunta on pitänyt kolme etäkokousta. Hallitus nimesi uusiin hankkeisiin ohjausryhmät.</p>
---	--	---

4.2 Talous ja varainhankinta

Toimintakauden menot ylittyivät n. 3% ja tulot jäivät arvioidusta 2%. Tappio muodostuu lastenkulttuurin, kulttuuri ja harrastustoiminnan sekä hankkeiden kertaluontoisista menoilytyksistä. Lisäksi tapahtumien avustukset jäivät suunniteltua pienemmiksi. Myös kirjavaraston tyhjentäminen rasitti taloutta. Kirjalainaa lyhennettiin suunnitellusti. Aluetoimistojen, järjestötoiminnan, viestinnän ja hallinnon osalta talous on toteutunut suunnitellusti.

Lapin Nuorison Liitto ry. meni konkurssiin keväällä 2016 ja koko sen toiminta ja henkilöstö siirrettiin liiton alaisiksi. Lapin aluetoimiston toiminnasta on laadittu erillinen toimintakertomu siltä osin, kuin toiminta oli liiton toteuttamaa.

Toimenpiteet:	Tavoite	
<p>Jäsenmaksuksi liiton jäsenenä oleville nuorisoseuroille on budjetoitu 9 euroa per henkilöjäsen ja liiton jäsenenä oleville keskukseseuroille 4,5 euroa per jäsenyhdistysten henkilöjäsen.</p> <p>Liiton sekä aluetoimistojen ja piirijärjestöjen toimintaan liitto hakee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 1 069 000 € avustuksen.</p> <p>Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti ja hallitus tekee tarvittavat sopeuttamistoimet kesken vuoden.</p> <p>Kevään valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan tarkistettu toimintasuunnitelma ja talousarvio.</p>	<p>Talous on tasapainossa.</p> <p>Yleisavustus nousee vuoden 2012 tasolle.</p> <p>Toiminta on kustannustehokasta. Tilikauden tulos on positiivinen.</p> <p>Talous on tasapainossa.</p>	<p>Jäsenmaksu päätettiin suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Yleisavustus nousi 102 500 euroa ja oli 1 060 000 euroa. Tämä on 10 000 euroa enemmän kuin vuonna 2012. Avustukseen yhdistettiin aiemmin erillisavustuksella rahoitetut Lasten Kalenat, Ramppikuume ja Holloa ja Martta –festivaali.</p> <p>Syksyllä 2016 otettiin käyttöön talouden seurantajärjestelmä, joka mahdollistaa reaaliaikaisen seurannan.</p> <p>Tilikauden tulos oli n. 135 000 alijäämäinen.</p>

<p>Liitto tukee paikallista ja alueellista varainhankintaa tuottamalla tukimateriaalia ja toimintamalleja varainhankintaan. Kaikki toimenpiteet toteutetaan niin, että paikallisilla seuroilla sekä keskusseuroilla ja aluetoimistoilla on mahdollisuus käyttää kehitettyjä varainhankinnan välineitä omassa varainhankinnassaan.</p>	<p>Uuden varainhankinnan konseptin käyttöönotto vuoden aikana.</p>	<p>Jäsenseuroille tarjottiin varainhankintakampanjaksi Oppi & Ilo –tuotteiden myyntimahdollisuutta.</p>
<p>Luodaan edellytyksiä yritys yhteistyölle Mahdollinen tuki kohdistuu valtakunnallisiin lasten ja nuorten tapahtumiin sekä ohjaajakoulutukseen.</p>	<p>Kaksi uutta yrityskumppania.</p>	<p>Oppi & Ilo –kaupan kanssa tehtiin varainhankinta ja markkinointiyhteistyötä. Lisäksi vuoden aikana neuvoteltiin kaksi uutta jäsenetukumppania. Muu yritys yhteistyö keskittyi Pispalan Sottiisi –tapahtumaan sekä Folklandiaan, johon neuvoteltiin pääyhteistyökumppaniksi uusi matkatoimisto.</p>
<p>Myyntituotteita ja verkkokauppaa kehitetään osana varainhankintaa.</p>	<p>Uusi verkkokauppa avataan keväällä 2016.</p>	<p>Verkkokauppaa uudistettiin ja tuotevalikoiman kehittäminen aloitettiin.</p>
<p>Nuorisoseura-lehden mainosmyyntiä kasvatetaan. Painopisteenä on jokaiseen jäsentalouteen postitettava lehti.</p>	<p>Jokaiseen jäsentalouteen jaettavan lehden kustannukset katetaan ilmoitusmyynnillä.</p>	<p>Ilmoitusmyynti kattaa lehden paino- ja tuotantokustannukset, mutta ei vielä jakelua. Jäsenyhdistyksille tarjottiin mahdollisuus myydä ilmoituksia Nuorisoseuralehteen. Myyntipalkkio oli aina vähintään 50% ilmoituksen hinnasta. Kahdessa lehdessä oli seurojen myymiä ilmoituksia.</p>
<p>Matti Sippola -seuran kunniajäsenyyttä markkinoidaan aktiivisesti.</p>	<p>20 uutta jäsentä.</p>	<p>Kunniajäsenkampanjaa ei käynnistetty.</p>

4.3 Toimisto ja henkilöstö

Toimenpiteet:	Tavoite	
<p>Liiton henkilöstöön kuuluu vuonna 2016 yhteensä 38 henkilöä, joista projekteissa työskentelee 6 henkilöä ja liiton ylläpitämässä aluetoimistoissa 19 henkilöä. Lisäksi liiton toimistossa työskentelee eri tehtävissä työhallinnon</p>	<p>Riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Selkeä työnjako.</p>	<p>Vakituisia työntekijöitä oli 32, joista kolme oli osa-aikaisia. Vakituksista työntekijöistä 8 työskenteli keskustoimistossa ja 18 liiton aluetoimistoissa. Lisäksi liiton toimistossa ja aluetoimistoissa työskenteli eri tehtävissä työhallinnon</p>

<p>tukia hyödyntäen palkattuja työntekijöitä ja työharjoittelijoita.</p>		<p>tukia hyödyntäen palkattuja työntekijöitä ja työharjoittelijoita yhteensä 42 henkilöä. Vuoden aikana palkkaa tai palkkioita on maksettu yhteensä 178 henkilölle. Henkilötyövuosien kokonaismäärä on noin 50.</p>
<p>Ostopalveluja käytetään nuorisoseurarekisterin, talous- ja tietohallinnon tukipalveluihin sekä Nuorisoseuralehden taiton tekemiseen.</p>	<p>Järjestelmät toimivat tehokkaasti.</p>	<p>Taloushallinnon järjestelmät, nuorisoseurarekisteri sekä niihin liittyvät tukipalvelut ostettiin ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Graafisen suunnittelijan työpanos ostettiin Kansalaisfoorumilta.</p>
<p>Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan järjestämällä yhteistä virkistystoimintaa, koulutusta sekä aktivoimalla kuntoliikuntaan.</p>	<p>Henkilöstö viihtyy työssä ja voi hyvin. Sairauspoissaolojen määrä pysyy nykytasolla tai vähenee.</p>	<p>Virkistystoimintaa on järjestetty jokaisessa toimipisteessä henkilöstön ja esimiesten yhteistyönä. Syksyllä 2016 suunniteltiin vapaaehtoinen hyvinvointipäivä, mutta useiden päällekkäisten aikataulujen vuoksi se jouduttiin siirtämään. Sairauspoissaoloissa ei ole tapahtunut muutoksia vaan ne ovat pysyneet matalina.</p>
<p>Henkilöstön osaamista kehitetään järjestämällä yhteistä koulutusta sekä mahdollistamalla henkilökohtaisiin koulutuksiin osallistuminen.</p>	<p>Henkilöstön ammattitaito pysyy ajan tasalla ja kehittyy.</p>	<p>Kaikilla työntekijöillä on mahdollisuus osallistua työtään tukevaan koulutukseen ja lyhytkursseille. Neljä työntekijää suorittaa omaan työhönsä liittyvää erikoisammattitutkintoa.</p>
<p>Henkilöstön kanssa käydään säännöllisesti kehityskeskustelut</p>	<p>Kaikki työntekijät käyvät kehityskeskustelun toimintavuoden aikana.</p>	<p>Kehityskeskustelut on pyritty pitämään suunnitellusti. Syksyllä 2016 aloitettiin kehityskeskustelulomakkeiston uusiminen.</p>
<p>Toteutetaan hyvinvointikysely koko henkilöstölle.</p>	<p>Vastausprosentti 90% Kyselyn keskiarvo yli 3,8.</p>	<p>Hyvinvointi kyselyä ei toteutettu suunnitellusti.</p>

5. Liiton ylläpitämien aluetoimistojen toimintakertomukset

- Keski-Suomi
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Savo
- Satakunta
- Uusimaa
- Lappi

